Livet med sikkerhed

Bent Poulsen

Tilbageblik

- Mainframe
  - Central datalagring og -administration
  - Central sikkerhedsadministration
  - Central netværksadministration
  - Terminaladgang
- Decentral/distribueret edb-anvendelse
  - + decentral lagring, datatransmission…
- Modem'er bliver "hver mands eje"
  - + bagdøre, uautoriseret anvendelse…
- Internet => +++
- Outsourcing => +++
- Cloud => +++
- Håndholdte enheder / BYOD => +++

- Uanset platform
  - Krav om sikkerhed er ledelsens ansvar
    - Politikker
    - Bestemmelser
    - Forretningsgange

    - Risici >< kontroller
    - Dokumentation
    - Rapportering
    - Opfølgning

Den spæde start for sikkerheden

- Edb-afdelingen havde teten
- Brugerne levede på edb-afdelingens nåde
- Edb-afdelingen ejede systemerne
- Sikkerhed var alene relateret til driftssikkerhed

- Fysiske dokumenter var alligevel de vigtigste i edb-alderens begyndelse

- Det blev revisorerne, der udfordrede de autonome edb-afdelinger
  - Revisionsvejledninger
  - Revisionsstandarder
  - Revisionsrapporter og –protokoller

- Ledelsen indså behovet for at ændre situationen og blive proaktive, så det ikke længere var revisorerne (alene), der satte dagsordenen.

Generelle edb-kontroller

- FSRs Revisionsvejledning nr. 14
- Revisors praktiske anvendelse af FSRs Revisionsvejledning nr. 14
- EDB-revision (Heilbuth & Tjagvad)
- Bogføringslov m.v.

Generelle edb-kontroller – V14

- Edb-politik/-strategi
- Organisatoriske forhold
- Systemudvikling/-vedligeholdelse
- Driftsafvikling (+ adgang til systemer og data)
- Dokumentation af systemer, metoder og procedurer
- Fysisk sikkerhed
- Sikkerhedskopiering og nødplaner

System-, data- og driftssikkerhed

- Systemsikkerhed
  - Resultatet af de foranstaltninger, der sikrer
    - pålidelige systemer
    - systemer og edb-udstyr er dokumenteret, godkendt, aftestet og sikret mod ødelæggelse
- Datasikkerhed
  - Resultat af de foranstaltninger, der sikrer
    - pålidelig registrering, opbevaring og brug af data
    - ændring, sletning eller brug af data er godkendt og dokumenteret
- Driftssikkerhed
  - resultatet af de foranstaltninger, der sikrer
    - rettidig og pålidelig gennemførelse af databehandlingen
    - håndtering af fejl og mangler
    - kontinuerlig databehandling

Generelt om trusler/scenarier

Hændelse		Brutto risiko	Rest risiko
Utilstrækkeligt personale			
Manuelle fejl			
Systemer og data	Datalækage		
	Systemnedbrud		
	Hardware nedbrud		
	Tab af data		
Eksterne angreb	IT angreb		
	Terror		
Domicil	Ubrugeligt		
	Ikke adgang		
	Strømsvigt		
Nye produkter og services			
Netværk m.v.	Web-adgang ikke tilgængelig		
	Netværk ikke tilgængeligt		

Lidt om udviklingen i Danmark

- CISA-certificering
  - Blev første ”uddannelse” på området omkring informationssikkerhed
- God edb-skik
  - FSR
  - EDPAA (nu ISACA)
  - IIA
- God edb-skik og revisor
  - (som ovenfor)

- ESL-uddannelsen
  - Institut for Datasikkerhed
  - Længere kursusforløb
  - Flere eksaminer + hovedopgave
  - (multiple choice eksamen blev senere erstattet af CISM)
  - Rådgivende uddannelsesudvalg

  - Varetages nu af ESL-foreningen og Ezenta

IT-sikkerhed – udfordringens karakter

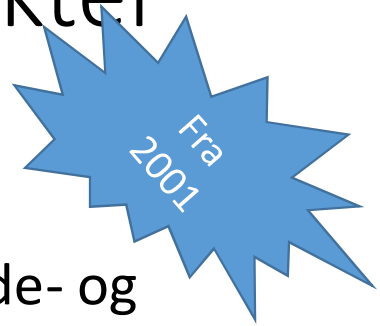

- Globalisering
- Krav om åbenhed, samarbejde og alliancer
- Øget regulering – lovgivning, standarder, kunde- og ejerkrav.
- Medierne bevågenhed – tilgængelighed og privacy
- Krav om effektivitet
- Digital økonomi og øget anvendelse af Internet/netværks-teknologi
- Alle har adgang til alt …. og til alle
- Elektronisk, anonymt og 24x7
- Øget kompleksitet og udviklingstakt

Sikkerheds målsætning

- *Ledelsen BØR benytte de nødvendige kontroller, mekanismer, værktøjer og overvågning der sikre at virksomheden kan :*
  - Autentificere identiteten af alle brugere af applikationer eller kommunikations forbindelser;
  - Beskytte trafikken imod modifikation, destruktion, opsamling;
  - Beskytte trafikken imod upassende eller unødvendig afsløring;
  - Sikre at virksomheden kan fortsætte driften på trods af teknologi fejl;
  - Kunne demonstrere for en uvildig part, at virksomheden kan gøre rede for alle forretningstransaktioner i detaljer;
  - Opdage afvigelser fra den forventede anvendelse, drift eller ”system opførsel” og betids foretage effektive og korrigerende handlinger

Tillid eller ej

Fra 2002

Tillid	Reaktion
Jeg stoler slet ikke på dig	Al adgang nægtes
Jeg tror kun du vil udføre harmløse aktiviteter	Kun adgang til offentligt tilgængelige informationer
Jeg ville stole på dig, hvis jeg kendte dig	Skaf identificerende information, derefter adgang til funktioner, som er tilgængelige for ”kendte” personer
Jeg ville stole på dig, hvis jeg kendte dig og din information kan verificeres	Skaf information – check off-line. Indtil bekræftet kun adgang som en af de ovenstående kategorier.
Jeg stoler på dig fordi jeg kender dig	Skaf identificerende information og sammenlign med lagret information
Jeg stoler på dig, fordi du har en bestemt status i systemet	Skaf information og sammenlign med lagret information om personen og om ”privilegeret” adgang
Jeg stoler på dig, fordi du har betalt for at blive ”stolt på”	Skaf information og sammenlign med lagret information om personen og betalingsstatus
Jeg stoler på dig, fordi jeg er en tillidsfuld (naiv) person, eller der ikke er nogen risiko	Lad alle gøre alting

Security recommendations for e-Business

- Internet Security Task Force (ISTF):
  Focus on
  - authentication
  - privacy of information
  - detection of security events
  - defence of the corporate perimeter
  - intrusion detection
  - malicious content
  - access control
  - administration
  - incident response

Kilde: http://www.cai.com/press/2000/03/ebiz_taskforce.htm

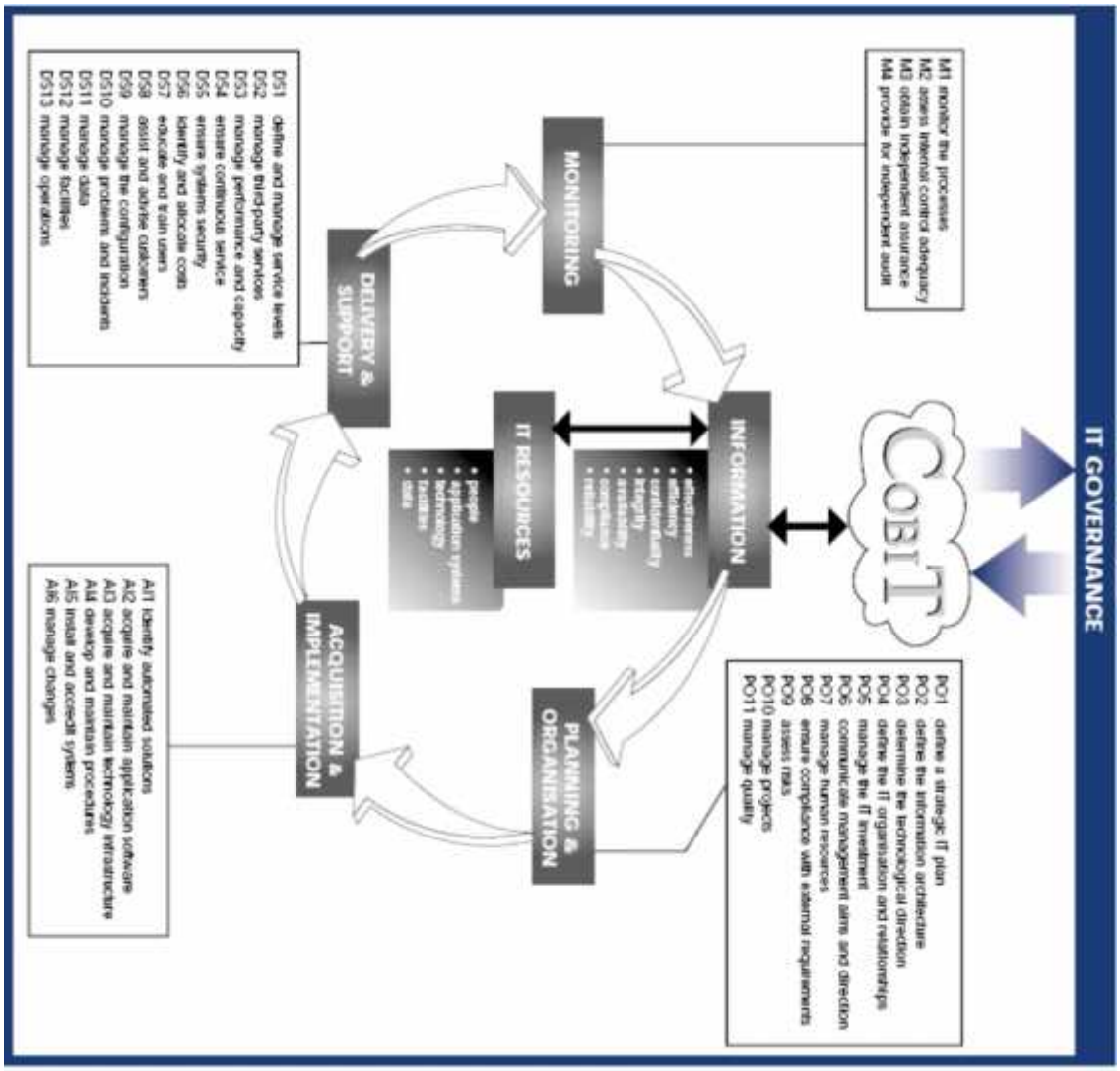

Hjælp fra myndighederne ex 1

Hjælp fra myndighederne ex 2

National Infrastructure Protection Center
CyberNotes: 2001 Year End Summary

Issue #2001-26 *December 31, 2001*

CyberNotes is published every two weeks by the National Infrastructure Protection Center (NIPC). Its mission is to support security and information system professionals with timely information on cyber vulnerabilities, malicious scripts, information security trends, virus information, and other critical infrastructure-related best practices.

You are encouraged to share this publication with colleagues in the information and infrastructure protection field. Electronic copies are available on the NIPC web site at http://www.nipc.gov.

Please direct any inquiries regarding this publication to the Editor-CyberNotes, National Infrastructure Protection Center, FBI Building, Room 11719, 935 Pennsylvania Avenue, NW, Washington, D.C., 20535.

Hjælp fra myndighederne ex 3 (FT-afgørelse)

- Kontrolfunktioner kan kun i begrænset omfang outsources
- Ansvaret for kontrollernes gennemførelse kan ikke outsources
- Isolerede ledelseserklæringer til kontrol af leverandørens overholdelse af outsourcede virksomheders it-sikkerhedspolitik kan ikke erstatte deres egen kontrol
- Systemrevisionens erklæring vedrører den samlede data-, system- og driftssikkerhed
- Erklæringen vedrører datacentralens generelle it-sikkerhedsmæssige forhold, som ikke direkte kan kontrolleres ude fra de tilsluttede virksomheder
- Erklæringen kan ikke omfatte samtlige kontroller af overholdelsen af de tilsluttede PI'ers it-sikkerhedspolitik

Økonomisk Ugebrev nr. 27 2003

Karakter af marketingsgimmick
- laveste fællesnævner, kvalitetssikringen bliver sat efter

Partner Birgitte Mogensen, PwC

Man kan frygte, at mange af de penge, der bliver brugt på f.eks. ISO 9000 bliver smidt ud af vinduet

Professor Bøje Larsen, Handelshøjskolen

Security compliance - overblik

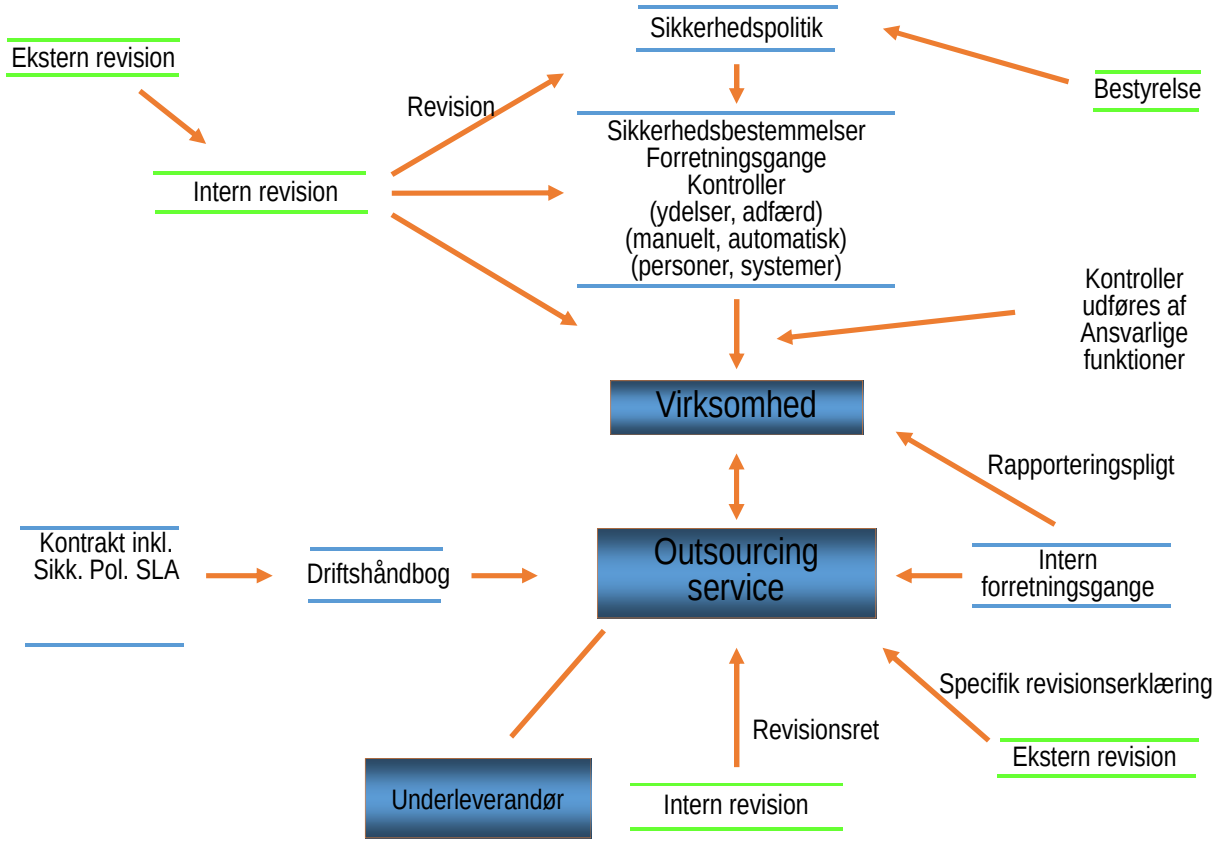

Risiko-kontrol matrix

- Risici
  - Oplistning af relevante risici
  - Afstemning med ejer
- Kontroller
  - Udpegning af egnede kontroller
  - Gennemgang af dokumentation og beskrivelser mv.
  - Afstemning med ejer
- Samlet overblik
  - Udækkede risici
  - Residuale risici
  - Overflødige kontroller / kompenserende kontroller

Risici versus kontroller

	Risici						
Kontroller	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7
K1	1	1		1			
K2	2				2		
K3							
K4		3				3	
K5	2				2		2
K6	1				1	1	

Manglende kontrol

Nøgle-kontrol

Residual risiko ???

Risiko uden kontroller

Risiko med ringe kontroller

ISA 315 Intern Control

Internal control components

- The control environment
- The entity’s risk assessment process
- The information system, including related business processes
- Control activities
- Monitoring controls

ISA 315 General IT Controls

Policies and procedures that support the effective functioning of application controls, and include

- Data centre and network operations
- System software acquisition, change and maintenance
- Access security
- Application system acquisition, development and maintenance

To deal with IT risks

- Reliance on inaccurate processing
- Unauthorised access to data
- IT personnel gaining inappropriate privileges
- Unauthorised changes
- Failure to make necessary changes
- Inappropriate manual intervention
- Potential loss of data
- Inability to access data

ISA 315 Application Controls

Manual or automated procedures

- Ensure that transactions are
  - Authorised
  - Completely and accurately recorded and processed

- Typically operating at the business process level
- Relate to procedures used to initiate, record, process and report transactions etc.

Ledelsesbekendtgørelsen

Bestyrelsens opgaver og ansvar

- IT-sikkerhedspolitik
  - Organisering af it-arbejdet, herunder funktionsadskillelse
  - Regelmæssig risikovurdering
  - Beskyttelse af systemer, data, maskinel og kommunikationsveje
  - Systemudvikling og vedligeholdelse af systemer
  - Driftsafvikling
  - Backup og sikkerhedskopiering
  - Beredskabsplaner, der indeholder målsætning og planer for genetablering af normal drift
  - Kvalitetssikring
  - Principper for implementering af politikken i uddybende retningslinjer
  - Forholdsregler i tilfælde af brud på it-sikkerhedspolitik og sikkerhedsregler
  - Overholdelse af relevant lovgivning
  - Rapportering, kontrol og opfølgning
  - Eventuelle dispensationer fra it-sikkerhedspolitikken

Ledelsesbekendtgørelsen (2)

Direktionens opgaver og ansvar

- Sikre, at it-sikkerhedspolitikken efterleves
  - Ansvarsplacering og ejerskab
  - Overvågning af funktionsadskillelsen
  - Kontrol med opretholdelse af ønsket it-sikkerhedsniveau
  - Klassificering og prioritering af systemer og data
  - Systemer dokumenteres
  - Sikkerhedskopiering af systemer og data, herunder opbevaring af sikkerhedskopierne.
  - Tilstrækkelige it-ressourcer
  - Systemudvikling og afprøvning af nye og ændrede systemer sker betryggende
  - Test og anden kvalitetssikring
  - Ændringshåndtering og problemstyring
  - Adgangskontrol til systemer og data
  - Tilstrækkelig fysisk sikkerhed, herunder fysisk adgangskontrol
- Beredskabsplan – vedligeholdelse og test